

12. November 2018

UKA 2017/57

Naqqiut

Siunnersuut 24 august 2018-meersoq naqqiuteqarfigaara.

Naqqiummi naqqiissutaavoq quleqatuaani “**naalagaaffittut**” allaqqasoq “**inuiaqatigiittut**”-mik taarserneqarnera.

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqquumiuppara:

Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiuineq inuiaqatigiittut qanoq isummerfigissallugu kissaateqarnersugut pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Inuunermi ataaseq qularnaalluinnartuuvoq; tassa tamatta toqusussaavugut.

Assigiinningsorpassuilli toqqutigineqarsinnaapput. Inuit ilaat toqusarput tataannartumik napparsimallutik. Ilaat utoqqalillutik toqusarput. Ilaat ajunaartarput. Aamma allat imminut toquttarput. Kisianni kinaluunniit unioqqutsinerunngitsumik toqunissaminut ikiorneqarnej ajorpoq. Inunnik toqorusuttunik ikiuineq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi inerteqqutaammat.

Manna oqallissaarut aqutigalugu kissaatigaara oqallisigissagipput ilumut taamaaginnassanersoq, immaqaluunniit qallunaat oqartussaata oqaloqatiginerisigut inatsimmik allannguissamik siunertaqassanersugut. Peqqinnissaqarfik inunnik katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatilinnut ikiuisinnaanngortillugu ataqqinartumik toqunissaannut.

Amerlaqisugut qanigisaqartarpugut katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatilinnik. Takusarpagut naalliuttut. Takusarpagut anniangaarlutik equsaartut. Takunikuuvagut ima naalliutsigisut allaat toqu kisimi annaffissaalersimalluni. Eqqissinissaq kisimi aqutissaalersimasoq. Kisianni peqqinnissaqarfitsinni tamanna periarfissaanngilaq Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiuineq inerteqqutaammat.

Isumaqarpunga inunnik toqorusuttunik ikiuinerup iluaqutissartai ajoqutaallu inuiaqatigiinni sukumiisumik oqallisigisariaqarigut. Tamannalu oqallinneq ullumikkut maani

aallartilluarsinnaavarput.

Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartartut iluamik eqqartornikuunngisaannarparput maani issiaqataasimanerma nalaani. Oqallisigisassaq imaannaangilaq isumaqarpungali politikertut pisussaaffeqartugut inuunermut tunngasut artornartut aalajangiisussallu oqallisigisariaqarigut aamma.

Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiuineq aamma taaneqartarpoq eutanasi, grækerit oqaaseraat isumaqartoq oqitsumik pilluarluni toquneq, tassa iliuuseq inuunermik kipsisitsisoq. Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiuisinnaaneq nunani ikittuaraannarni inerteqqutaanngilaq. Europami Hollandimi, Belgiami Luxembourgimilu inerteqqutaanngilaq. Aamma taamaallaat inuit katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaatilli toqorusullutik kissaateqarpata ikiorneqarsinnaapput. Danmarkimi isumasiuisoqartillugu amerlanerussuteqarluartut kissaatigisarpaat inuit perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartut ikiorneqarsinnaanngussasut. Assersuutigalugu isumasiuinermi Megafonip ingerlataani ulloq 13/9-2016 erserpoq danskit 79 procentiisa kissaatigigaat inuit toqorusuttut ikiorneqarsinnaanngussasut. Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiortalernissaannut taamaallaat 7 procentit akerliupput.

Nunatsinni inuit Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartut ikiorneqartalernissaat imatut isummorsorfiginikuunngilarput. Aamma kisitsisaateqanngilagut. Uangali malugisimavara inunnik Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiuisinnaalernissaq oqaloqatigiissutigigaagakku amerlanerussuteqartut isumaqataasut, kisianni -nassuerutigissavara - oqaatsikka ilisimatuussutsikkut tunngavissaqanngilluinnarmata.

Uanga inuttut nammineq illersorpara inuit Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartut ikiorneqartalernissaat. Pissutaavoq annerpaatigut isumaqarama inuup nammineq inuunini oqaasissaqarfigigaa. Katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqaraanni, taava isumaqarpunga, peerutiaarnerunissaq aalajangerneqarsinnaasariaqartoq, anguneqassammat inuunerup ataqqinarnerusumik kipitinnissaa.

Nassuerutigissavarali arlalinnik nalorninartoqarmat. Qanormi ilinerani katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqartoqalersarpa? Qanoq ilinerani inuit naalliuppallaalertarpat? Pissusissamisoortumik toqussaq qanoq qanitsigissava inuit ikiorneqarsinnaanngornissaannut? Naggataani kiap aalajangissavaa inuk toqorusuttoq

ikiorneqassanersoq? Aamma kina toqorusuttumut ikiuutissav - kina toqutsissava?

Apeqqutit pingaaruteqaqaat oqallisigissallugit pingaaruteqartut.

Ataaserli paatsuugassutigineqassanngilluinnaqqissaassaaq; inuup peruluttup aamma ikiorneqarsinnaajunnaartup toqunissaminut kissaateqarluni ikiorneqarnera imaalinnngisaannassaaq, inuit peqqissut nappaateqanngitsullu imminut toqunnissaminut ikiorneqartalissasut. Inuit peqqissut imminut toqukkusuttut allatorluinnaq ikiorneqassapput, inuuginnalerusulersillugit.

Inunnik perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut ikiunissamut tunngatillugu periarfissaasinnaavoq, kingornussassialiornissaq - peqqikkallartilluni pisinnaagallartillunilu - isummerfigalugu, qanoq pineqarusunnerluni ullut arlaanni nappaammik katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqalissagaluaaraanni. Suna tamaat atorlugu inuunermut sivitsorsaataasinnaasumik katsorsarneqarnissaq kissaatigineqarpa? Toqunissamut ikiorneqarnissaq kissaatigineqarpa? Taamaaliornikkut nammineq aalajangeeqataanissaq qularnaarneqassaaq.

Uangaasuuguma, perulunnera aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnera pissutigalugu toquinnarnissannik kissaateqaruma ikiorneqarnissara qinissagaluarpara.

Qilanaarpunga partiit tamarmik Naalakkersuisullu isummersuutaannik qalluiffiusumik pitsaasumik oqallittoqarnissaanut.